

VRAAG EN ANTWOORD

Antwoord van de Heer M. Van Wesemael op de vraag van de Heer D. Maes (Gh. T. 1984 – Nr. 3 – p. 202)

Lievevrouw-Coopman, Oude Gèntse Maten en Gewichten, in Oostvlaamse Zanten XXI, 1946 blz. 63-83

H. de Schryver, De oude Landmaten in Vlaanderen

Reactie van de Heer M. Van Wesemael op de vraag van de Heer Ronald De Buck (Gh. T. 1984 – Nr. 3 – p. 202)

Terloops vermeldt de heer De Buck in zijn vraag dat de scherprechter P. J. Hamel tevens bloemist was. Dat detail mocht bij sommige lezers enige verbazing opwekken. Inderdaad waren de scherprechters medeburgers zoals de anderen : zij of hun vrouw mochten een bedrijf of beroep uitoefenen; alleen was het hun verboden een tapperij open te houden. Hamel liet dan ook regelmatig advertenties in de Gazette van Gend verschijnen waarvan ik een paar meedeel :

1) Dat 'er in den Hof van Philippe Hamel, Officier Crimineel der Stad Gend gestaen aen de Coupure uyt 'er hand te koopen is eene partye Tulipen waer onder veel meer syn by-geplant als in het verleden jaer, voorders zal men naer de Tulipen verkoopen ontrent 8000 Renunkels alle van de beste qualiteyt. Men zal in den gemelden Hof de zelve bloemen kunnen bezichtigen van negen tot elf uren 's morgens en van dry tot vyf uren 's naer middags : zullende voor ofte naer die uren niemand in den Hof toegelaeten worden. (7 mei 1778)

2) Philippe Hamel, Officier Crimineel der Stad Gend, presenteert in groote en kleyne partyen t' elks gerief uyt de hand te koopen eene groote quanteyt Renunkels die reeds sedert vier dagen in Bloemen staen. (21 mei 1778)

3) P. Hamel, O.C.d.S.G., laet weten dat syne Tulipen in volle bloemen staen om uyt 'er hand aen de Liefhebbers te verkoopen waer onder syn extra Bizarden als ook alle soorten van witte Superfyne; voorders zal hy noch uyt 'er hand verkoopen 1000 Renunkels bestaend uyt 100 verscheyde soorten volgens de Catalogue in zynen Hof te zien. Hy heeft de Renunkels het verleden jaer van Maestricht ontvangen en de zelve zullen den 20. dezer in volle bloemen staen waer na een ider zig kan reguleeren. /Zijn broer woont te Maestricht/ (15 mei 1780)

In Hamels tijd bestond geen sociale verzekering tegen arbeidsongevallen.

Wie zo'n ongeval overkwam mocht feestelijk in de kou blijven staan.

"Ik niet" zei Philippe op zekeren dag waarop hij 2 vonnissen uitgevoerd had en waarbij hij een kledingstuk beschadigde en zich een arm bezeerde.

Voor elk der tegenslagen vergoedde de Stad hem met de betaling van 3 ponden : een klein fortuintje.

Daernaer in consideratie ghenomen synde dat hy Philippe Hamel syn cleedt door het vier hadde bedorven ende synen arm gheforceert in het haelen ofte stellen van de doode lichaemen op het rad welcken arm hy actuelyck niet en can ghebruycken ende door chirurgien ghecureert wort. (14 dec. 1773)

Na Philippe's dood (1784) vervolgde zijn weduwe nog een poos de zaak voort.

4) De weduwe Hamel woonende aen de Coupure in den akker (thans Akkerstraat) achter het huys ter Koolen (denk aan de Koolkappers die de buurt beheersten) binnen deze stad presenteert van stonden aen te koopen eene groote partye tulpen van de alderschoonste soorten, gewonnene Bloemen, eene quantiteyt Baguetten (hoogstammige tulpen), Saeylingen en Scheuten en menigvuldige uytgelezen Aurikels (Sleutelbloemen ofte ezelseoren) alle tot eenen civilen prys. (12 mei 1785) Het lijkt er wel op dat Philippe's Hof de plaats geëffend heeft voor de stichting van het Casino.

Vraag van de Heer J. P. Fobe

1. De heer Hellebaut, voorheen primus perpetuus en rector van de Gentse universiteit, overleden in 1829. Liet deze persoon afstammelingen na ?
 2. De heer Marissael, stichter van de Academie der Schone Kunsten in Gent. Liet hij afstammelingen na ?
 3. De heer Edmond Serrure, architect van de Stad Gent eind XIXde eeuw, auteur van een "Monographie de l'Hopital de la Biloque à Gand" zonder datum. Bestaat zijn biografie ?
 4. De heer Benoit Mure (1809-1858) werd op 14.06.1914 in Gent herdacht tijdens een banket. De spijskaart is versierd met een foto en met een blauwe wimpel met witte stippen. Wie was deze Mure ?
-

BIBLIOGRAFIE

EEN PAREL VAN EEN KUNSTBOEK

Als derde publicatie over kunstambachten verscheen onlangs, onder de auspiciën van het provinciaal bestuur van Oost-Vlaanderen, een fraai uitgegeven en rijk geïllustreerd lees- en kijkboek *'Afficheskunst in Oost-Vlaanderen'*, waarin de snelle ontwikkeling van deze oorspronkelijke marginale kunsttak door een schaar deskundige medewerkers, onder de leiding van dr. Paul Huys, bondig maar accuraat wordt geschetst aan de hand van 25 kleurafbeeldingen en 76 zwart-wit illustraties.

De algemeen situerende hoofdstukken werden geschreven door konseruator Lieven Daenens en de heer Hector Waterschoot; het slothoofdstuk door prof. dr. Helmut Gaus (R.U.G.).

De heer gouverneur R. De Kinder en de Heer gedeputeerde voor kulturele aangelegenheden E. De Cuyper zorgden voor de inleidende teksten. Lay-out, grafische vormgeving en kaftontwerp zijn van Piet Vandekerckhove; drukkerij Erasmus (Ledeberg) zorgde voor de technische uitvoering van het geheel, inbegrepen de clichés van de wit-zwart clichés, terwijl de firma Fotogravure Vergouts (Antwerpen) de clichés in kleur leverde. Drie perioden van de afficheskunst worden besproken en voorgesteld door de deelgroepen : 1/ Lode Hoste en Anne-Marie Van Bever (*La Belle époque*) 2/ Norbert Poulain-Saskia de Buck (*Interbellum*) 3/ Ingrid de Meuter-Ingrid Lampaert (na 1945).

Met de uitvinding van de lithografie ontstond in 1798 de afficheskunst, die zijn hoogtepunt bereikte in 1830 met Joseph Jakob Kieckepoost (1773-1837) als prominente figuur in Oost-Vlaanderen.

Terloops vermelden wij de opkomst, in de XIXe eeuw, van de porseleinkaarten die als adres- en reclamestukken werden gebruikt en 'en vogue' bleven.

Vanaf 1866 werd in Frankrijk de affichetechniek toegepast en de eigenlijke affiche geboren.

'La belle époque' heeft van 1895 tot 1918 de afficheskunst sterk beïnvloed met Toulouse-Lautrec als onbetwistbare meester, omringd door kunstenaars als Van Gogh, Seurat, Gauguin (Frankrijk) en Van Rysselberghe, Ensor, Evenepoel, Knopff (Vlaanderen).

De uitvinding van de lithografie heeft de integratie tussen de nieuwe grafische uitdrukkingvormen en de plastische kunst sterk bevorderd. Constant Montald, Jules van Biesbroeck, Jules de Bruycker en later Herman Verbaere, Lucien de Roeck, Stefan Vermeersch, Maurits Derolez waren de grote vertegenwoordigers van de Vlaamse afficheskunst tot in het midden van de XXe eeuw, weldra gevolgd door een jongere generatie,

waarin Luc Verstraete, Etienne Hubblau, Piet Vandekerckhove, Willy Bosschem, Jean Bilquin zich lieten gelden door hun voldragen ambachtelijke techniek.

Na 1945 veroverde de affichekunst de straat met thema's over de politiek, industrie en handel, konsumptiegoederen, toerisme en verkeerswezen, onderwijs, cultuur, sport en recreatie.

Als spiegel van de tijd heeft de affiche haar bestaansreden bevestigd en een stabiele plaats veroverd in onze kommunikatiewereld en konsumptie-maatschappij.

De affiche is een kostbaar medium voor de massa geworden, zoals de pers, de film, de televisie, het boek, de fotografie.

Meer dan ooit ondergaat het publiek de bekoring van het beeld.

De affiche heeft haar stempel gedrukt op het sociaal leven en een gemeenschappelijke mentaliteit in het leven geroepen.

Zal de overweldigende publiciteit van nu het leven van de affiche verkorten, zoals dit door prof. dr. Gaus wordt gesteld, blijft voor ons een open vraag ?

Dit aantrekkelijk en leerzaam boek is o.i. een hoogtepunt in de provinciale kulturele werking en brengt ons terug naar de bronnen van een techniek, later een kunst, die thans gerijpt zijn adelbrieven bezit.

Tot slot vermelden wij graag het aandeel van het Documentatiecentrum in de samenstelling van de reeks affichen die voor de opsmuk van het boek in aanmerking kwamen.

Vergeten wij ook niet dat in de schoot van het centrum een lid van onze kring wekelijks zijn vrije tijd besteedt aan de klassering van de binnengekomen affiches en werd aangesteld om in 'Affichekunst in Oost-Vlaanderen' het 'Belle époque'-deel te verzorgen.

Een welgemeend proficiat.

Het boek is in de bibliotheek van het D. C. aanwezig, en daar ook verkrijgbaar.

Ingebonden : 750 fr. Niet ingebonden : 600 fr.

R. V.
